

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de fractie van
VOLT, de heer Jules Ortjens
SP, mevrouw Stephanie Blom

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake Historisch Centrum
Limburg
PORTEFEUILLEHOUDER
Wethouder Fokke

DATUM
28 september 2026
Verz. 1 oktober 2026

BIJLAGEN
--

ONZE REFERENTIE
2026.02384

Geachte heer Ortjens, mevrouw Blom

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Algemene inleiding

Het Historisch Centrum Limburg (HCL) is een gemeenschappelijke regeling van overheden en voert wettelijke taken uit op grond van de Archiefwet. Het HCL ontvangt geen subsidie in de klassieke zin van het woord, maar wordt gefinancierd door bijdragen van de deelnemende overheden voor de uitvoering van overeengekomen archief- en informatiebeheertaken.

Per 1 januari 2026 is de gemeenschappelijke regeling aanzienlijk uitgebreid. Naast de bestaande deelnemers zijn elf Limburgse gemeenten en Waterschap Limburg toegetreden, waardoor het HCL inmiddels vijftien gemeenten, de Provincie Limburg en het waterschap als partners ondersteunt. Deze uitbreiding markeert een belangrijke ontwikkeling voor de organisatie en heeft geleid tot een periode van transitie waarin bestuurlijke inrichting, dienstverlening, samenwerking en financiële kaders opnieuw op elkaar worden afgestemd.

Tegen deze achtergrond heeft het bestuur van het HCL de afgelopen periode gewerkt aan de verdere doorontwikkeling van de organisatie. Daarbij is onder meer een meerjarenbegroting opgesteld als bijlage bij de ontwerpbegroting 2027, waarover de gemeenteraden hun zienswijze hebben kunnen geven en die vervolgens bestuurlijk is vastgesteld. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een meerjarig beleidsplan, dat in nauwe samenwerking met alle deelnemers wordt voorbereid. Dit beleidsplan moet richting geven aan de verdere ontwikkeling van het HCL in de komende jaren en zal na vaststelling door het bestuur worden voorgelegd voor een zienswijzeprocedure bij de deelnemende gemeenteraden en het bestuur van Waterschap Limburg.

De primaire opdracht van het HCL blijft onverminderd het duurzaam bewaren, beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van analoge en, in toenemende mate, digitale overheidsarchieven die door de aangesloten overheden zijn overgebracht. Daarnaast ondersteunt het HCL de aangesloten overheden bij hun informatiebeheer en de voorbereiding op de nieuwe Archiefwet. Vanuit deze wettelijke taken levert het HCL tegelijkertijd een belangrijke bijdrage aan het behoud en de toegankelijkheid van het Limburgse erfgoed.

De beantwoording van de gestelde vragen is gebaseerd op de wettelijke taken van het HCL, de bestuurlijk vastgestelde kaders van de gemeenschappelijke regeling en de formele beleids-,

Schriftelijke vragen

DATUM
28 september 2026

begrotings- en verantwoordingsdocumenten van de organisatie. Daarbij is tevens kennisgenomen van de verschillende inzichten en signalen die binnen het maatschappelijke en erfgoedgerichte debat naar voren worden gebracht. Het college heeft deze context betrokken bij zijn afwegingen, maar baseert zijn beantwoording primair op de beschikbare feiten, vastgestelde beleidskaders en formele verantwoordingsinformatie.

Vraag 1:

Is er een onderzoek ingesteld naar de mogelijke schending van wettelijke verplichtingen rond de openbaarmaking van gevoelige archieven, waaronder het ontbreken van een DPIA? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1:

In januari 2025 heeft het HCL de scans van archief van het Militair Gezag (1944-1947) online gepubliceerd. Dit archief was al sinds 2021 volledig openbaar en in te zien in de studiezaal van het HCL in Maastricht. Bij de beschikbaarstelling van de digitale kopieën zijn verschillende waarborgen ingericht om de risico's op onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens te verkleinen, waaronder:

- *Het archief en individuele documenten zijn niet op woord doorzoekbaar, waardoor bezoekers niet op naam door het hele archief kunnen zoeken;*
- *Dossiers die betrekking hebben op jonge kinderen zijn niet openbaar en verder zijn vrijwel zeker alle betrokkenen in de dossiers die wel online staan, reeds overleden.*

Het bericht in De Limburger van 07-12-2024 dat voorafgaand aan de publicatie geen DPIA is uitgevoerd is correct. Direct nadat dit duidelijk is geworden heeft het HCL in afstemming met de Functionaris Gegevensbescherming een formele DPIA uitgevoerd. Deze is destijds ook doorgestuurd naar het Dagelijks Bestuur van het HCL. De conclusies daaruit zijn dat de getroffen maatregelen afdoende zijn om de risico's op inbreuken op de persoonlijke levenssfeer te beperken.

Vraag 2:

Hoe waarborgt HCL dat toekomstige openbaarmakingen van gevoelige archieven voldoen aan de AVG en de Archiefwet, en welke concrete maatregelen zijn daarvoor genomen?

Antwoord 2:

Het waarborgen van de naleving van de Archiefwet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) bij de openbaarmaking van archieven begint bij het wettelijke kader voor archiefoverbrenging. Op grond van de Archiefwet worden overheidsarchieven na afloop van de wettelijke overbrengingstermijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats. Archieven worden daarmee in beginsel openbaar, tenzij de overbrengende overheid besluit om openbaarheidsbeperkingen op te leggen op één van de wettelijke gronden, waaronder de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De bevoegdheid om openbaarheidsbeperkingen vast te stellen berust bij de overbrengende overheid. Het openbaar maken of het opleggen van openbaarheidsbeperkingen, is een bevoegdheid van de overbrengende overheid waarin het HCL op verzoek 2e lijns advies afgeeft. Het college wordt daarbij in eerste instantie ondersteund door de eigen ambtelijke organisatie. Daarnaast kan de gemeentearchivaris, werkzaam bij het HCL, vanuit zijn wettelijke en professionele expertise adviseren over de toepassing van openbaarheidsbeperkingen en de gevolgen daarvan voor de openbaarheid en toegankelijkheid van archieven.

DATUM

28 september 2026

Bij overbrengings- en openbaarmakingstrajecten worden de geldende wet- en regelgeving, waaronder de Archiefwet en de AVG, betrokken in de besluitvorming. Daarbij wordt gebruikgemaakt van juridische, archivistische en informatiekundige expertise. Aspecten zoals privacybescherming, openbaarheid, toegankelijkheid en informatieveiligheid maken onderdeel uit van de reguliere beoordeling van archieven voorafgaand aan overbrenging en openbaarmaking.

Voor het digitaal beschikbaar stellen van archieven hanteert het HCL daarnaast terughoudend beleid. In beginsel worden uitsluitend digitale kopieën van archieven die ouder zijn dan 100 jaar via internet beschikbaar gesteld. Hierdoor is het risico dat persoonsgegevens van nog levende personen openbaar worden gemaakt in de praktijk zeer beperkt.

Vraag 3:

Waarom heeft het Algemeen Bestuur van HCL niet inhoudelijk gereageerd op kritiek in media en vanuit het veld?

Antwoord 3:

Het Algemeen Bestuur heeft eerder in De Limburger gereageerd op een bericht (7 december 2024) dat de studiezaal enkel op afspraak te bezoeken zou zijn. Hierbij gaan we ervanuit dat u doelt op dit bericht. De inhoud van het bericht was immers niet juist. Het bestuur reageert echter niet standaard op iedere publicatie, opinie of individuele uiting in de media, en beoordeelt primair of er sprake is van een afwijking van de door het Algemeen Bestuur vastgestelde beleidskaders.

Het bestuur heeft zich in de afgelopen periode gericht op de inhoudelijke ontwikkeling van de organisatie, waaronder de voorbereiding van de nieuwe Archiefwet, de uitbreiding van het aantal deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling, de doorontwikkeling van digitale archivering en het opstellen van een nieuw meerjarenbeleidsplan.

Vraag 4:

Hoe ziet het Algemeen Bestuur erop toe dat HCL diens wettelijke taken en maatschappelijke rol zorgvuldig, transparant en controleerbaar vervult?

Antwoord 4:

Het Algemeen Bestuur ziet toe op de uitvoering van de wettelijke taken en maatschappelijke rol van het HCL via de governance- en verantwoordingsstructuur van de gemeenschappelijke regeling. <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR754723>

Het Algemeen Bestuur stelt de begroting, jaarrekening, beleidsplannen en relevante verordeningen vast en beoordeelt periodiek de voortgang en resultaten van de uitvoering daarvan. Daarnaast ontvangt het bestuur rapportages en bestuursinformatie die inzicht geven in de financiële, organisatorische en inhoudelijke prestaties van het HCL.

De uitvoering van de taken van het HCL vindt plaats binnen de kaders van de Archiefwet, de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Algemene wet bestuursrecht en andere relevante wet- en regelgeving. De naleving van deze kaders wordt mede geborgd door interne en externe controles, waaronder accountantscontroles en de reguliere verantwoordings- en besluitvormingsprocessen binnen de gemeenschappelijke regeling.

DATUM
28 september 2026

Daarnaast kunnen de deelnemende overheden via hun vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur invloed uitoefenen op het beleid en toezicht houden op de wijze waarop het HCL zijn wettelijke taken en maatschappelijke verantwoordelijkheden uitvoert. De raden van de deelnemende gemeenten aan de GR HCL krijgen ieder jaar de jaarstukken, de voorlopige begroting en het ondernemingsplan ter zienswijze aangeboden. Dit jaar zijn de jaarstukken van de GR HCL behandeld in de domeinvergadering Algemene Zaken van 03-06-2026 en daarna als hamerstuk door de raad vastgesteld op 13-06-2026. Op deze wijze zijn de werkzaamheden van het HCL bestuurlijk verankerd, transparant en controleerbaar.

Vraag 5:

Hoe verenigt HCL haar wettelijke taak met haar cultuurhistorische missie? Kan de wethouder concrete voorbeelden geven?

Antwoord 5:

Het HCL ziet de uitvoering van zijn wettelijke taken en zijn cultuurhistorische missie als nauw met elkaar verbonden. De wettelijke taak van het HCL bestaat uit het duurzaam bewaren, beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van overheidsarchieven. Juist door deze taken uit te voeren draagt het HCL bij aan het behoud, de toegankelijkheid en het gebruik van het Limburgse erfgoed, zoals ook is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.

De cultuurhistorische betekenis van archieven ontstaat doordat deze informatie beschikbaar blijft voor overheden, inwoners, onderzoekers, onderwijsinstellingen en erfgoedorganisaties. De wettelijke taak vormt daarmee de basis voor de maatschappelijke en cultuurhistorische rol van het HCL.

Concreet geeft het HCL hier onder meer invulling aan door:

- *Het beschikbaar stellen van archieven en collecties voor historisch, juridisch en genealogisch onderzoek;*
- *het online beschikbaar stellen van miljoenen scans van historische archiefstukken, waardoor deze 24 uur per dag raadpleegbaar zijn;*
- *het op verzoek digitaliseren van archiefmateriaal voor gebruikers;*
- *het ondersteunen van onderzoekers, studenten en erfgoedorganisaties bij het gebruik van archieven;*
- *het leveren van bijdragen aan tentoonstellingen, publicaties en andere erfgoedprojecten van derden;*
- *het samenwerken met musea, bibliotheken, onderwijsinstellingen en andere erfgoedpartners;*
- *het beschikbaar stellen van faciliteiten voor activiteiten en bijeenkomsten van samenwerkingspartners;*
- *het ontwikkelen en beheren van voorzieningen voor duurzame opslag en beschikbaarstelling van digitale archieven (e-depot), waarmee ook het digitale erfgoed van vandaag voor toekomstige generaties behouden blijft.*

Op deze wijze geeft het HCL invulling aan zowel zijn wettelijke archieftaak als zijn cultuurhistorische opdracht, waarbij behoud, toegankelijkheid en maatschappelijke benutting van archieven hand in hand gaan.

Schriftelijke vragen

DATUM
28 september 2026

Vraag 6:

Waarom heeft HCL niet schriftelijk willen toezeggen bepaalde ambities te hebben?

Antwoord 6:

Het HCL herkent zich niet in de suggestie dat het geen ambities zou hebben of deze niet schriftelijk zou willen vastleggen. De ambities van het HCL worden vastgelegd in de door het bestuur vastgestelde beleids-, begrotings- en verantwoordingsdocumenten.

Daarbij maakt het HCL onderscheid tussen de uitvoering van wettelijke taken en aanvullende ambities. De wettelijke taken vloeien voort uit onder meer de Archiefwet en vormen de primaire opdracht van de organisatie. Het bestuur heeft ervoor gekozen deze taken voorop te stellen, omdat deze structureel moeten worden uitgevoerd en waarvoor middelen beschikbaar zijn gesteld door de deelnemende overheden.

Aanvullende ambities, bijvoorbeeld op het gebied van publieksbereik, educatie, samenwerking, presentatie van erfgoed en maatschappelijke programmering, worden steeds afgewogen binnen de beschikbare capaciteit, financiële middelen en bestuurlijke prioriteiten. De mate waarin dergelijke ambities kunnen worden gerealiseerd is daarom afhankelijk van de bestuurlijke kaders en de middelen die daarvoor beschikbaar worden gesteld.

Het HCL draagt daarnaast bij aan deze doelstellingen door samenwerking met andere organisaties die gespecialiseerd zijn in publieksactiviteiten, educatie en erfgoedpresentatie. Vanuit zijn rol als archiefinstelling stelt het HCL archieven, kennis, expertise, faciliteiten en digitale voorzieningen beschikbaar om dergelijke initiatieven mogelijk te maken en te ondersteunen.

Vraag 7:

Hoe verenigt HCL deze houding met de cultuurhistorische missie?

Antwoord 7:

Het HCL geeft invulling aan zijn cultuurhistorische rol vanuit zijn kernfunctie als archiefinstelling met een wettelijke taakstelling. Het duurzaam bewaren, beheren en toegankelijk maken van archieven vormt de basis voor historisch onderzoek, educatie, erfgoedbeleving en maatschappelijke waardecreatie. Het HCL kiest nadrukkelijk voor samenwerking met partners die gespecialiseerd zijn in publieksprogrammering, educatie en presentatie van erfgoed.

Daarnaast richt het HCL zich nadrukkelijk op het veiligstellen van het cultuurhistorisch erfgoed van de toekomst. Als archiefinstelling heeft het HCL een bijzondere verantwoordelijkheid voor informatie die vandaag nog als reguliere of vluchtige digitale informatie wordt beschouwd, maar morgen van cultuurhistorische betekenis kan zijn. Vanuit zijn wettelijke toezicht- en adviestaak ondersteunt het HCL aangesloten overheden bij goed informatiebeheer en duurzame digitale archivering. Tevens investeert het HCL in de verdere ontwikkeling van een digitale beheer- en beschikbaarstellingsomgeving (e-depot), zodat ook digitaal gevormde informatie duurzaam behouden en toegankelijk blijft voor toekomstige generaties.

Vraag 8:

Waarom heeft HCL geen vergelijkbare activiteiten als BHIC of Collectie Overijssel?

DATUM

28 september 2026

Antwoord 8:

Het HCL kan niet zonder meer worden vergeleken met andere regionale archiefinstellingen, omdat organisaties verschillen in bestuurlijke opdracht, deelnemende overheden, beschikbare middelen, omvang en samenstelling van de collecties, historische ontwikkeling en beleidsmatige keuzes.

Het HCL voert zijn werkzaamheden uit binnen de kaders van de Archiefwet, de gemeenschappelijke regeling en de door het bestuur vastgestelde beleids- en begrotingskaders. Daarbij zijn de afgelopen jaren door het bestuur prioriteiten gesteld ten aanzien van de uitvoering van de wettelijke archieftaken, het beheer van digitale archieven, het toezicht op informatiebeheer bij de aangesloten overheden en de verdere ontwikkeling van digitale dienstverlening.

Binnen deze kaders geeft het HCL tevens invulling aan zijn cultuurhistorische en maatschappelijke rol. Welke activiteiten daarbij worden uitgevoerd en welke accenten worden gelegd, is afhankelijk van de bestuurlijke keuzes, beschikbare capaciteit en financiële middelen die aan de organisatie ter beschikking worden gesteld.

Dat andere archiefinstellingen soms andere activiteiten ontplooiën, kan samenhangen met verschillen in opdracht, organisatie, beschikbare middelen en lokaal of regionaal vastgesteld beleid.

Vraag 8A

Waarom worden initiatieven zoals podcasts, lezingen of fellowships niet overgenomen?

Antwoord 8A:

Het HCL maakt bij de invulling van zijn werkzaamheden keuzes die aansluiten bij zijn wettelijke taak, de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de door het bestuur vastgestelde beleids- en begrotingskaders. Daarbij ligt de primaire verantwoordelijkheid van het HCL bij het duurzaam bewaren, beheren en toegankelijk maken van archieven en het ondersteunen van de aangesloten overheden op het gebied van informatiebeheer.

Initiatieven zoals podcasts, lezingen of fellowships kunnen bijdragen aan de toegankelijkheid en zichtbaarheid van erfgoed. Het HCL maakt daarom steeds een afweging tussen wettelijke taken, beschikbare capaciteit, financiële middelen en bestuurlijke prioriteiten. Daarbij kiest het HCL nadrukkelijk voor een samenwerkende en faciliterende rol binnen het Limburgse informatie- en erfgoednetwerk.

In het concept-meerjarenbeleidsplan 2028-2031 wordt daarom ingezet op samenwerking, kennisdeling en het versterken van het gehele netwerk van partners. Uitgangspunt daarbij is dat organisaties vanuit hun eigen expertise en maatschappelijke opdracht bijdragen aan het behoud, de toegankelijkheid en de benutting van het Limburgse erfgoed.

Vraag 9:

Waarom worden rondleidingen uitbesteed aan Maastricht Marketing?

DATUM
28 september 2026

Antwoord 9:

Samenwerking met organisaties zoals Maastricht Marketing past binnen de keuze om waar mogelijk gebruik te maken van bestaande netwerken en expertise op het gebied van publieksbereik, toeristische dienstverlening en erfgoedbeleving.

Het HCL is een gemeenschappelijke regeling waaraan vijftien overheidsorganisaties deelnemen. De primaire opdracht van het HCL is het uitvoeren van wettelijke archief- en informatiebeheertaken voor alle deelnemers. Activiteiten die primair gericht zijn op toeristische promotie of publieksbeleving van het monumentale gebouw in Maastricht hebben vooral een lokaal karakter en raken niet in gelijke mate de belangen van alle deelnemende organisaties.

Door voor rondleidingen samen te werken met gespecialiseerde partners kan optimaal gebruik worden gemaakt van bestaande kennis en netwerken, terwijl medewerkers van het HCL zich blijven richten op hun wettelijke en specialistische archieftaken. Tegelijkertijd blijft het erfgoed dat bij het HCL wordt beheerd toegankelijk en zichtbaar voor een breed publiek.

Vraag 10:

Waarom zijn de openingstijden beperkter dan die van BHIC?

Antwoord 10:

Openingstijden moeten worden gezien in relatie tot de totale dienstverlening. Het HCL is op twee locaties actief – waardoor de vereiste studiezaal- en depotbezetting gedurende openingstijden verdubbelt - en combineert fysieke dienstverlening met een omvangrijk digitaal aanbod.

Daarnaast werkt het HCL, net als veel andere archiefdiensten, deels op afspraak. Dit maakt een efficiënte inzet van specialistische medewerkers mogelijk en draagt bij aan een goede balans tussen publieksdienstverlening, collectiebeheer, toezicht op informatiebeheer en digitale archivering. Bij de beoordeling van de toegankelijkheid van het HCL is het daarom van belang niet uitsluitend naar fysieke openingstijden of bezoekersaantallen te kijken. Het gebruik van digitale dienstverlening neemt al jaren sterk toe. Jaarlijks worden miljoenen scans online geraadpleegd, neemt het aantal digitale inzagen toe en wordt veelvuldig gebruikgemaakt van de dienst digitalisering op verzoek. Zo zijn in 2025 ongeveer 800.000 nieuwe scans toegevoegd en zijn ongeveer 4.500 informatieverzoeken afgehandeld (+35% tov 2024). In totaal stonden op 31 december 2025 bijna 5,2 miljoen scans online, die in 2025 in totaal iets meer dan 4 miljoen keer werden bekeken of gedownload. Ook het aantal fysieke raadplegingen van archiefstukken blijft substantieel: in totaal vroegen 3.800 bezoekers in 2025 meer 13.000 dossiers op. Het HCL beoordeelt zijn dienstverlening daarom vanuit het totale gebruik van zijn fysieke én digitale voorzieningen.

Vraag 11:

Wat houdt het concept "zichzelf sluitende studiezaal" in?

Antwoord 11:

De term 'zichzelf sluitende studiezaal' is geen beleidsdoelstelling van het HCL. De term wordt gebruikt in de context van een analyse van ontwikkelingen binnen de archiefsector. Daarbij wordt verwezen naar de al langer zichtbare trend dat het aantal fysieke studiezaalbezoeken afneemt, terwijl het gebruik van digitale dienstverlening en digitale archieven sterk toeneemt. Deze ontwikkeling wordt zowel nationaal als internationaal waargenomen.

DATUM
28 september 2026

In de visie van het HCL wordt beschreven hoe de dienstverlening de komende jaren verder kan worden ontwikkeld, zodat fysieke en digitale dienstverlening op een duurzame en evenwichtige wijze naast elkaar kunnen blijven bestaan. Daarbij blijft het uitgangspunt dat archieven toegankelijk zijn en blijven voor overheden, onderzoekers, inwoners en andere gebruikers.

Concrete uitwerkingen van deze ontwikkeling zijn onder meer de introductie van de dienst digitalisering op verzoek en het streven om fysieke dienstverlening in toenemende mate op afspraak aan te bieden. Hiermee kan het HCL gebruikers toegang blijven bieden tot archiefmateriaal op een wijze die aansluit bij veranderende behoeften en gebruikspatronen. Tegelijkertijd wordt een doelmatige inzet van beschikbare capaciteit mogelijk gemaakt.

Het HCL beschouwt digitale dienstverlening daarbij niet als vervanging van de fysieke studiezaal, maar als een aanvulling daarop. De inzet is gericht op het blijvend waarborgen van de toegankelijkheid van archieven, zowel via fysieke raadpleging als via digitale voorzieningen.

Vraag 12

Waarom kiest HCL voor een passieve houding ten aanzien van fysieke dienstverlening?

Antwoord 12:

Het college herkent zich niet in de kwalificatie dat het HCL een passieve houding zou aannemen ten aanzien van fysieke dienstverlening. Het HCL heeft op grond van de Archiefwet de taak archieven duurzaam te bewaren, te beheren en toegankelijk te maken. Daarbij wordt ingezet op zowel fysieke als digitale dienstverlening, afgestemd op de behoeften van gebruikers en de beschikbare middelen.

De afgelopen jaren heeft het HCL actief geïnvesteerd in de toegankelijkheid van archieven. Dit betreft onder meer de digitalisering van collecties, de doorontwikkeling van de online dienstverlening en de introductie van de dienst digitalisering op verzoek. Via deze dienstverlening kunnen gebruikers archiefstukken die nog niet digitaal beschikbaar zijn laten digitaliseren, waarna deze ook voor andere gebruikers online toegankelijk worden. Hiermee wordt de toegankelijkheid van archieven vergroot, ongeacht tijd en locatie.

Tegelijkertijd blijft het HCL voorzien in fysieke dienstverlening. Onderzoekers, inwoners en andere gebruikers kunnen archieven blijven raadplegen in de studiezaal. Daarnaast wordt voor bepaalde vormen van dienstverlening gewerkt op afspraak. Hiermee kan specialistische ondersteuning gericht worden ingezet en kan worden ingespeeld op de aard van de informatievraag.

Het HCL streeft naar een evenwichtige inrichting van zijn dienstverlening, waarbij fysieke toegankelijkheid, digitale bereikbaarheid en de uitvoering van de wettelijke taken in samenhang worden gezien. Tegen de achtergrond van een toenemend gebruik van digitale archieven en online dienstverlening wordt voortdurend gezocht naar een passende balans tussen fysieke en digitale vormen van dienstverlening, met als uitgangspunt dat archieven toegankelijk blijven voor alle gebruikers.

Vraag 13

Hoe verklaart HCL de dalende bezoekersaantallen en wat zijn de plannen om dit te keren?

DATUM
28 september 2026

Antwoord 13:

Het HCL constateert, net als veel andere archiefinstellingen in binnen- en buitenland, dat het gebruik van archieven de afgelopen decennia is veranderd. Daarbij is sprake van een verschuiving van fysieke naar digitale raadpleging. Onderzoekers, inwoners en andere gebruikers maken steeds vaker gebruik van online beschikbare archieven, digitale scans en digitale dienstverlening.

Een afname van het aantal fysieke bezoeken betekent daarom niet automatisch dat archieven minder worden gebruikt. Het gebruik van de digitale dienstverlening van het HCL neemt juist toe. Ook het aantal digitale inzagen, digitaliseringsverzoeken en fysieke raadplegingen van archiefstukken laat zien dat er blijvend behoefte bestaat aan de collecties en dienstverlening van het HCL.

De wettelijke taak van het HCL is het duurzaam bewaren, beheren en toegankelijk maken van archieven. Vanuit die opdracht richt het HCL zich primair op het verbeteren van de toegankelijkheid van archieven, ongeacht de wijze waarop deze worden geraadpleegd. Fysieke bezoekersaantallen vormen daarbij niet het enige criterium voor het beoordelen van het bereik en gebruik van de dienstverlening.

Om de toegankelijkheid verder te vergroten investeert het HCL onder meer in de verdere digitalisering van collecties, de dienst digitalisering op verzoek, de doorontwikkeling van de online dienstverlening en de verdere uitwerking van het concept Studiezaal 2.0. Daarnaast blijft fysieke raadpleging van archieven mogelijk en wordt waar nodig ondersteuning geboden via dienstverlening op afspraak.

Het HCL volgt de ontwikkelingen in het gebruik van zijn dienstverlening en houdt bij de verdere inrichting daarvan rekening met veranderende behoeften van gebruikers. Het doel daarbij is niet primair het verhogen van fysieke bezoekersaantallen, maar het waarborgen en vergroten van de toegankelijkheid van archieven voor overheden, onderzoekers, inwoners en andere belangstellenden.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris a.i.,

De Burgemeester,

G.G.H.M. Haanen

W.A.G. Hillenaar

Schriftelijke vragen